

SİRKÜLER SAYI: 2023/216

08.11.2023

YARGITAY 12. HUKUK DAİRESİNİN DÖVİZ CİNSİNDEN SÖZLEŞME DÜZENLEME KISITLAMASINA DAİR KARARI

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar gereğince tespiti Bakanlığa bırakılan konular, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (No: 2008-32/34) ile düzenlenmiştir. Söz konusu tebliğin 8. maddesinde döviz cinsinden ve dövize endeksli sözleşmelere ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

Anılan maddede, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden ve dövize endeksli olarak kararlaştırılmayacağı sözleşme türleri tek tek sayılmak suretiyle belirtilmiştir. Ana kural olarak, Türkiye’de yerleşik kişiler kendi aralarında akdedecekleri sözleşmelerde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramayacaklardır. Ancak, aynı maddede söz konusu kısıtlamaların uygulanmayacağı istisnai durumlar da düzenlenmiş bulunmaktadır.

2008-32/34 no.lu tebliğde izin verilen durumlar dışında tebliğde sayılan sözleşmeleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenleyen ya da bu sözleşmelere bağlı ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak gerçekleştiren kişiler hakkında 1567 sayılı Kanunun 3. maddesinde yer alan hükümler uyarınca idari para cezası yaptırımını uygulanacaktır.

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 06.10.2022 tarih ve 2022/6469 esas 2022/9954 karar no.lu Kararında konuya ilişkin önemli bir içtihadta bulunmuştur.

İhtilaf konusu olayda özetle, kiraya veren alacaklı tarafından kiracı borçlu hakkında başlatılan adi kira ve hasılat kiralarna ilişkin icra takibinde, alacaklının icra mahkemesine başvurusunda; örnek 13 numaralı ödeme emrinin tebliği üzerine borçlunun yasal süresi içerisinde icra müdürlüğüne yaptığı itirazın kaldırılması ile temerrüt nedeniyle kiralananın tahliyesinin talep edildiği, ilk derece mahkemesince, İcra İflas Kanununun 63. maddesi uyarınca kira bedelinin kesinleştiği, **kira bedelinin yabancı para alacağı üzerinden talep edilemeyeceği savunmasının dinlenemeyeceği**, ödeme iddiasının da ispat edilemediğinden davanın kabulü ile itirazın kaldırılmasına ve kiracının taşınmazdan tahliyesine karar verildiği, karara karşı borçlu tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun HMK'nın 353/1-b-1. maddesi uyarınca esastan reddine karar verildiği görülmüştür.

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi mezkur Kararında, “kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkansız olan sözleşmelerin kesin hükümsüz olacağına” dair Türk Borçlar Kanunu (TBK)'nun 27/1. maddesine atıfla; Türk parasının kıymetinin korunması amacıyla yürürlüğe konulan mevzuatta 2018 yılında yapılan değişiklik ile döviz cinsinden ve dövize endeksli olarak sözleşme yapma özgürlüğüne sınırlama getirilmekle ekonomik kamu düzeninin korunmasının amaçlandığına ve bu durumun mahkemelerce resen dikkate alınması gerektiğine vurgu yapmış ve takibe konu dövize endeksli kira bedeli konusunda inceleme yapılamayacağı gerekçesini hatalı bularak kamu düzeni ile ilgili bu değişikliğin değerlendirilmesi ile oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz bulup Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılarak İlk Derece Mahkemesi kararının bozulması yönünde karar vermiştir.

Yargıtay hukuk dairesinin söz konusu kararı, kanunun emredici hükümlerine aykırı olarak döviz cinsinden sözleşme düzenlenmesi fiilinin kamu düzenine aykırılık bağlamında değerlendirilmesi ve bu mahiyetteki sözleşmelerin kesin hükümsüz sayılmasına cevaz vermektedir. Fakat, ilgili karardaki kesin hükümsüzlüğün **sadece bedel cinsinden** sonuç doğurabileceğini, kira sözleşmesinin tümüyle hükümsüz sayılması gerektiği şeklinde yorumlanamayacağını belirtmek isteriz. Bu çerçevede, TBK'nın sözleşmenin içerdiği hükümlerden bir kısmının hükümsüz olmasının diğerlerinin geçerliliğini etkilemeyeceğine dair 27/2. maddesi hükmü uyarınca, 2008-32/34 sayılı Tebliğ hükümlerine aykırı olarak döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlenen sözleşmelerin kanunen geçerli olan unsurlarının bağlayıcı olmaya devam edeceğini söyleyebiliriz.

Bu bağlamda, 2008-32/34 sayılı Tebliğ hükümleri hilafına döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlenen sözleşmelerin idari para cezası yaptırımına maruz kalmanın yanı sıra bedel tespiti yönünden hükümsüz sayılabileceği riskinin bulunduğuna dikkat çekmek istiyoruz.

İlgili Yargıtay kararının sadece ihtilaf konusu olaya özgü olduğunu, Yargıtay'ın henüz konuya ilişkin müstakar hale gelmiş bir yaklaşımından bahsedilemeyeceğini

belirtmekle birlikte, söz konusu kararı, bir Yargıtay hukuk dairesinin döviz cinsinden ve dövize endeksli olarak sözleşme yapma yasağını ihlal eden fiillere karşı yaklaşımını göstermesi açısından önemli buluyoruz.

İzleyen süreçte, Yargıtay hukuk dairelerinin konuya dair birbiriyle çelişen kararlar vermeleri halinde, Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu'nun, hukuk dairelerinin kararlarını uyumlaştıran bir içtihadı birleştirme kararı alma tasarrufunda bulunması ihtimal dahilindedir. Bu gerekçeyle Yargıtay hukuk dairelerinin benzer nitelikteki ihtilaflarda izleyeceği yaklaşımın yakinen takip edilmesini öneriyoruz.

Saygılarımızla,

**DENGE İSTANBUL YEMİNLİ
MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.**

(*) Sirkülerlerimizde yer verilen açıklamalar sadece bilgilendirme amaçlıdır. Tereddüt edilen hususlarda kesin işlem tesis etmeden önce konusunda uzman bir danışmandan görüş ve destek alınması tavsiyemiz olup; sadece sirkülerlerimizdeki açıklamalar dayanak gösterilerek yapılacak işlemler sonucunda doğacak zararlardan müşavirliğimiz sorumlu olmayacaktır.

(**) Sirkülerlerimiz hakkında görüş, eleştiri ve sorularınız için aşağıda bilgileri yer alan uzmanlarımıza yazabilirsiniz.

Erkan YETKİNER
YMM
Mazars Denge, Ortak

Tufan SEVİM
YMM
Mazars Denge, Ortak